

Identificació inequívoca de pacients

Projecte per a la millora de la identificació inequívoca de pacients

Esquema de la presentació

- PRIMERA PART
 - Marc conceptual
 - Objectius
 - Estratègia
- SEGONA PART
 - Fase prèvia, de preparació, i implantació
 - Indicadors

Identificació inequívoca de pacients

PRIMERA PART

- Justificació
- Antecedents
- Objectius

Identificació inequívoca de pacients

Per què?

- La identificació correcta dels pacients és una mesura important per evitar riscos en l'atenció diagnòstico-terapèutica (Chassin and Becher 2002; Beyea 2003)
- Els sistemes d'identificació correcta dels pacients eviten riscos d'errors en l'atenció diagnòstico-terapèutica, i son una de les prioritats de l'Aliança per a la Seguretat dels Pacients a Catalunya, iniciativa impulsada des del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i pel Ministeri de Sanitat i Consum.

Identificació inequívoca de pacients

Chassin, M. R. and E. C. Becher (2002). "The wrong patient."
Ann Intern Med 136(11): 826-33.

QUALITY GRAND ROUNDS

Series Editors: Robert M. Wachter, MD; Kaveh G. Shojania, MD;
Sanjay Saint, MD, MPH; Amy J. Markowitz, JD; and Mark Smith, MD, MBA

ACADEMIA AND CLINIC

The Wrong Patient

Mark R. Chassin, MD, MPP, MPH, and Elise C. Becher, MD, MA*

Among all types of medical errors, cases in which the wrong patient undergoes an invasive procedure are sufficiently distressing to warrant special attention. Nevertheless, institutions under-report such procedures, and the medical literature contains no discussions about them. This article examines the case of a patient who was mistakenly taken for another patient's invasive electrophysiology procedure. After reviewing the case and the results of the institution's "root-cause analysis," the discussants discovered at least 17 distinct errors, no single one of which could have caused this adverse event by itself. The discussants illustrate how

these specific "active" errors interacted with a few underlying "latent conditions" (system weaknesses) to cause harm. The most remediable of these were absent or misused protocols for patient identification and informed consent, systematically faulty exchange of information among caregivers, and poorly functioning teams.

Ann Intern Med. 2002;136:826-833.

For author affiliations, see end of text.

See editorial comment on pp 850-852.

An expanded version of the text is available at www.annals.org.

www.annals.org

Identificació inequívoca de pacients

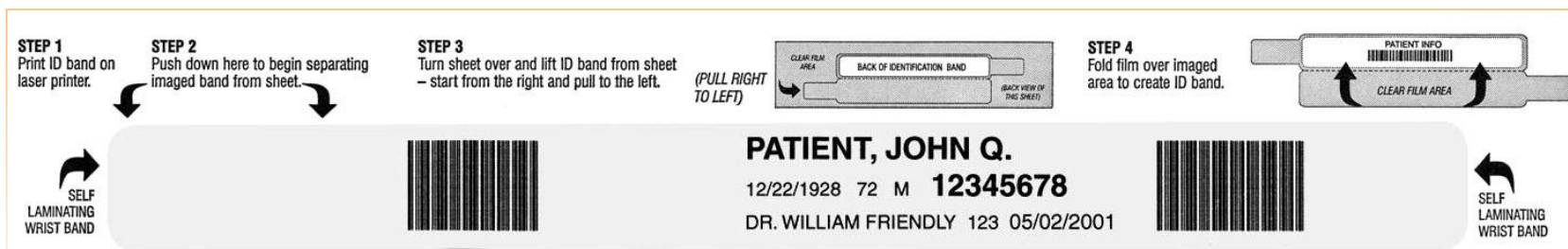
Errors relacionats amb la verificació de pacients

Causa	%
El pacient no porta polsera	72 (Syed's, 2005)
El pacient porta la polsera d'un altre	1
Múltiples polseres amb discrepàncies	4
Informació il·legible, incorrecta, absent	24

Howanitz PJ, Renner SW, Walsh MK. Continuous wristband monitoring over 2 years reduces identification errors. A College of American Pathologist Q-Tracks study. Archives of Pathology and Laboratory Medicine. 2002; 126: 809-815

Identificació inequívoca de pacients

- El sistema d'identificació més senzill és el **polsera identificativa** amb les dades del pacient (nom, data de naixement, sexe, nhc, servei, cip, etc).
- La utilització d'un **protocol** d'identificació, una adequada conscienciació i formació del personal sanitari i programes d'educació per als pacients són punts fonamentals en el procediment d'identificació dels pacients.

Sistemes identificació de pacients

- Els últims anys s'han desenvolupat en el medi sanitari noves tecnologies com el codi de barres, la identificació per radiofreqüència (RFID) o l'ús de sistemes biomètrics utilitzats ja en altres indústries.
- La majoria d'aquestes tecnologies s'incorporen o s'utilitzen conjuntament amb el braçalet identificatiu.

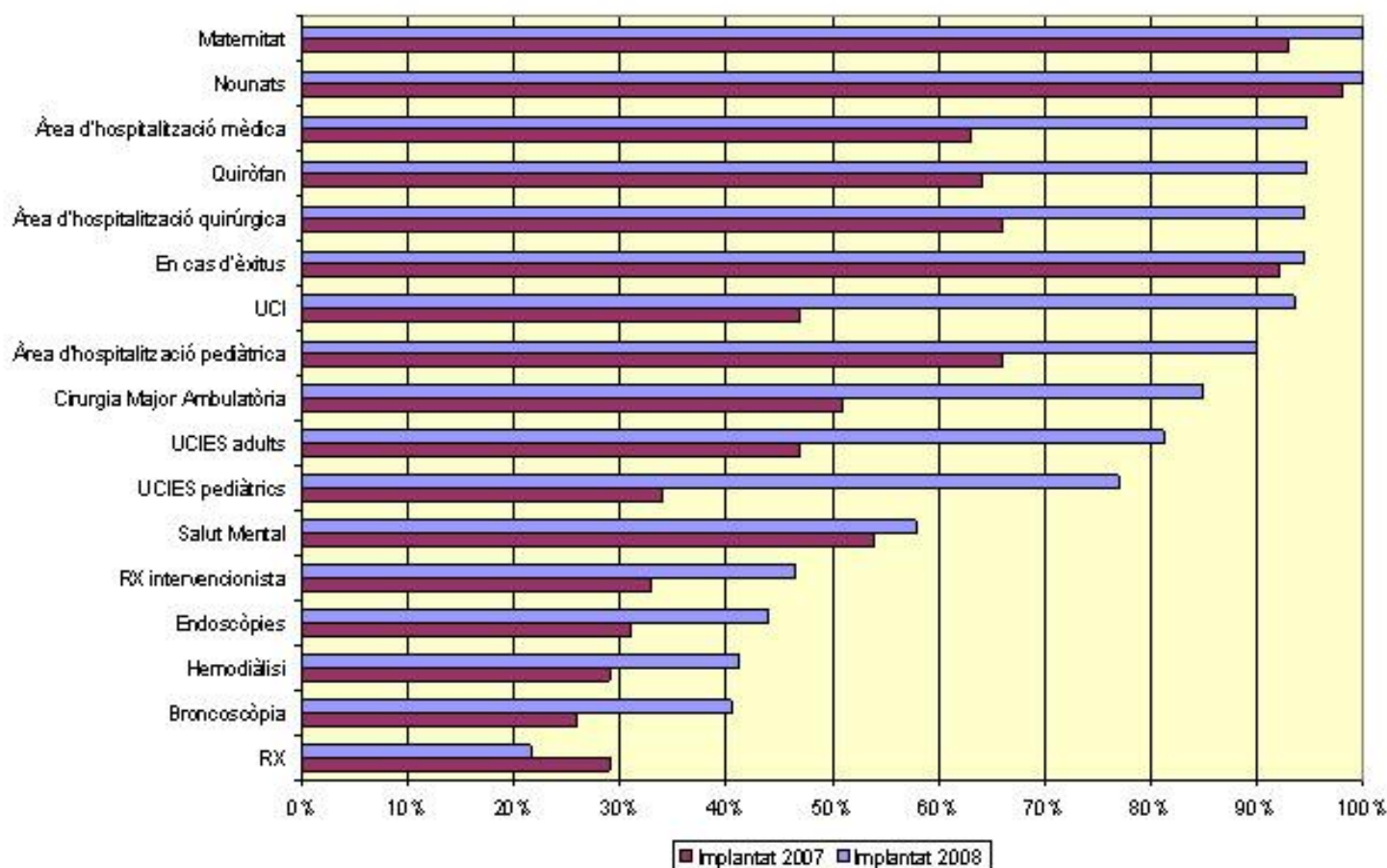
Situació a Catalunya

- En els anys 2007-8 es va realitzar un estudi, amb l'objectiu de conèixer quin era el nivell d'implantació de la identificació de pacients en hospitals de Catalunya (figura 1).
- Es van estudiar 75 centres, dels quals un 90,7% van declarar utilitzar algun sistema d'identificació de pacients.
- No obstant, només el 22% dels centres enquestats van informar que disposaven de sistemes d'identificació en tots els serveis d'hospitalització.

Identificació inequívoca de pacients

Resultats campanya general 2008

Identificació inequívoca de pacients

Objectius

General

Millorar el nivell d'implantació de la identificació de pacients en els hospitals.

Específics

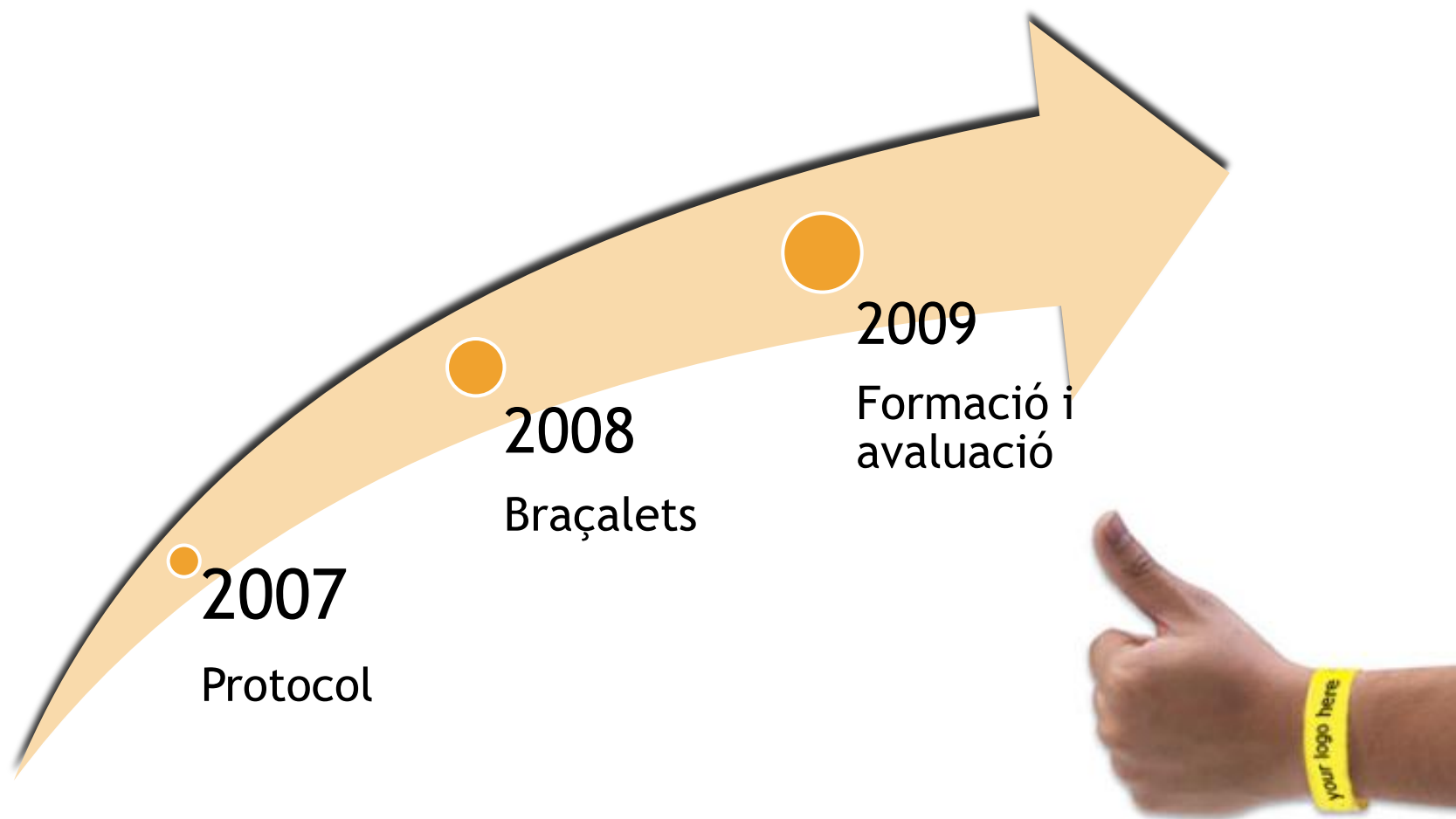
- a) Promoure la utilització de braçalets identificatius i altres sistemes d'identificació de pacients en aquells centres que no els tinguin.
- b) Millorar l'ús dels sistemes d'identificació de pacients entre els professionals sanitaris a través d'una millora de la sensibilització i formació utilitzant material formatiu i de difusió.

Bases de l'estratègia 2009

Formació i avaluació

Identificació inequívoca de pacients

Evolució

Identificació inequívoca de pacients

Estratègia Multimodal

1. **Implicar a la direcció** del centre per fer d'aquesta iniciativa una prioritat a nivell local.
2. Programa de **formació i conscienciació**.
3. Avaluació del compliment del protocol.
4. **Pòsters** i material de difusió.

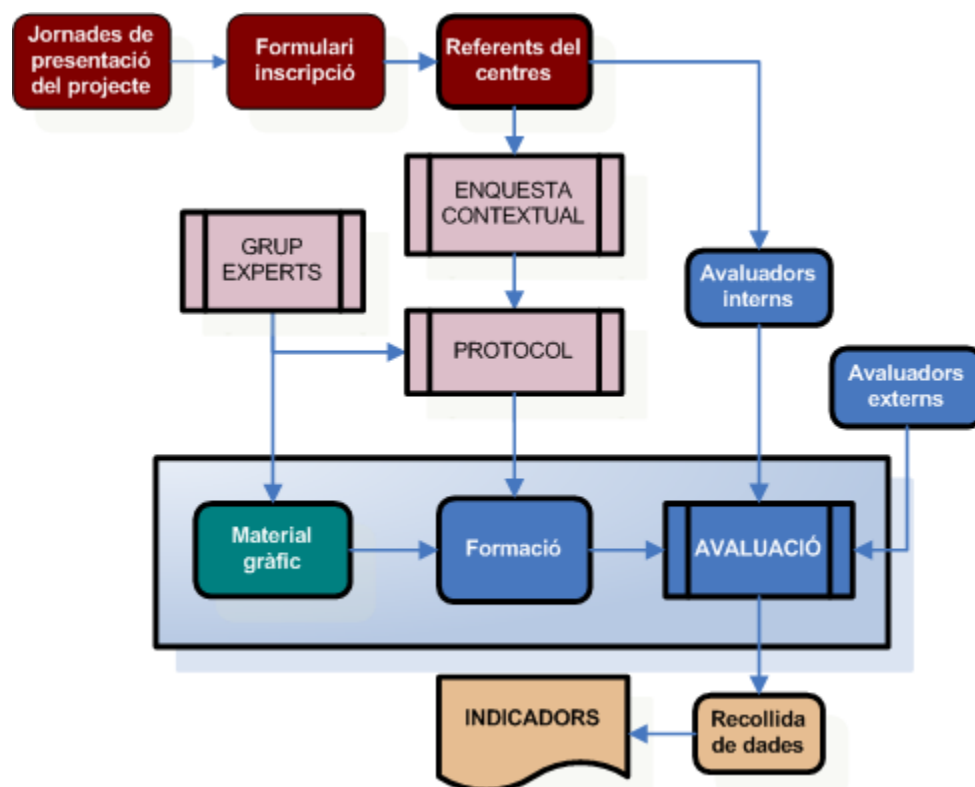

Identificació inequívoca de pacients

SEGONA PART

Fases:

- A. PRÈVIA
- B. Protocol
- C. Implantació
- D. Indicadors

Identificació inequívoca de pacients

A. Fase prèvia

Carta als gerents per convidar als centres a adherir-se a la intervenció.

Reclutament d'hospitals i coordinació d'un grup de referents i responsables.

Presentació als referents dels hospitals. (15/04/09).

Enquesta de barreres i facilitadors.

Identificació inequívoca de pacients

Taula. Hospital inscrits 52 HOSPITALS (01/06/2009)

Badalona Serveis Assistencials	H Asepeyo Sant Cugat	H Santa Caterina de Salt
Centre Mèdic Delfos	H Clínic	H Santa Creu Tortosa
Clínica Ntra. Sra. Perpetuo Socorro	H de Campdevàdol	H Santa Maria de Lleida
Clínica Plató	H de Palamós	H U de Bellvitge
Clínica Terres de l'Ebre	H de Sant Boi	H U Sagrat Cor
CMQ Reus	H de Sant Pau	H U. Arnau de Vilanova
Consorti Hospitalari de Vic	H de Viladecans	H U. Sant Joan de Reus
Consorti Sanitari de l'Alt Penedès	H del Vendrell	H Univ. Dr. Josep Trueta
Consorti Sanitari del Maresme	H d'Igualada	H Univ. Germans Trias i Pujol
Corporació Sanitària Parc Taulí	H Dos de Maig	H Univ. Joan XXIII
F H Asil de Granollers	H General de Catalunya	H Univ. Mutua de Terrassa
Fundació Althaia	H General de l'Hospitalet	H Univ. Vall d'Hebron
Fundació H de Mollet	H Montserrat	H Univ. Verge de la Cinta
Fundació H Esperit Sant	H Residència Sant Camil	IMAS-H del Mar
Fundació H Sant Joan de Déu	H Sant Antoni Abat - C.S. Garraf	Institut Català d'Oncologia-H Duran i Reynals
Fundació Puigvert	H Sant Celoni	Pius H de Valls
Fundació Salut Empordà	H Sant Pau i Santa Tecla	***
Fundació Sant H	H Sant Rafael	

Identificació inequívoca de pacients

4. Enquesta de facilitadors

Impacte o benefici d'accions per a la promoció dels sistemes d'identificació de pacients.

Pregunta	Total
Informació de professionals	8
Informació de pacients	6
Sessions informatives	7
Formació continuada	8
Protocol	8
Exemple positiu caps	8
Reforç positiu	
Companys	8
Experts	8
Caps	8
Observadors externs	7
Sistemes automàtics	6
Material de divulgació	
Pòsters	6
Díptics/ tríptics	6
Adhesius, pins.	5
Vídeos	5
Campanyes de promoció	
Professionals	7
Pacients	6

Identificació inequívoca de pacients

SEGONA PART

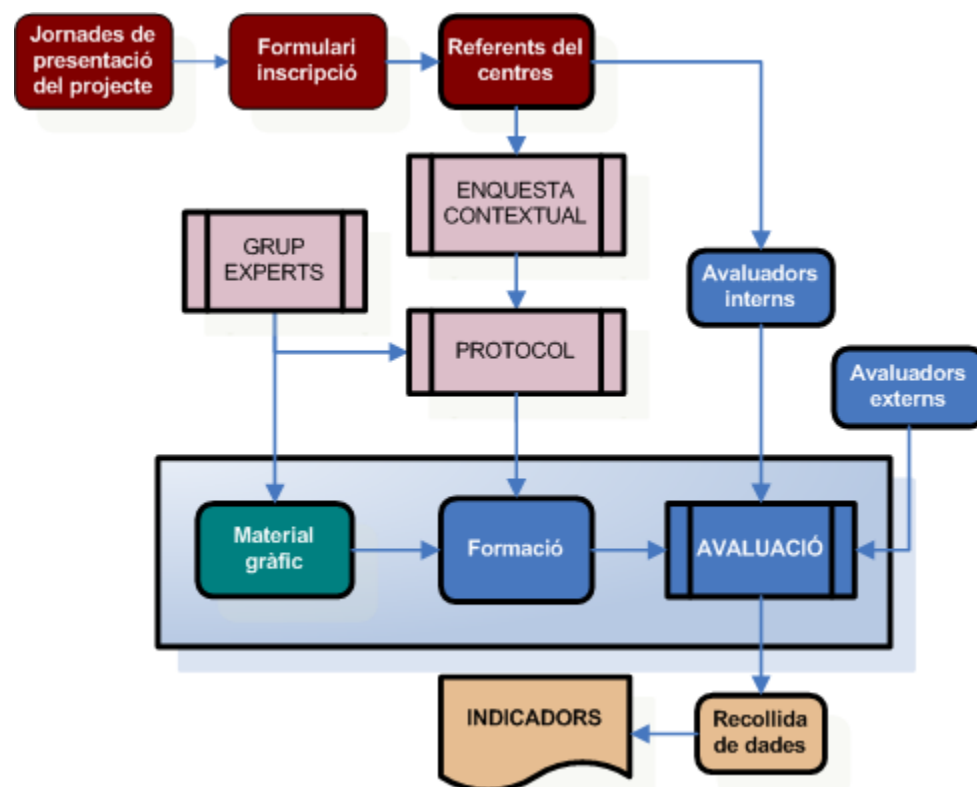
Fases:

A. Prèvia

B. PROTOCOL

C. Implantació

D. Indicadors

Identificació inequívoca de pacients

B- Protocol

Procediment operatiu per a la identificació inequívoca de pacients

Recomanacions per a centres sanitaris

10/06/2009

Aliança per a la Seguretat dels pacients de Catalunya

Identificació inequívoca de pacients

Aspectes que aborda:

1. Recomanacions generals
2. Recomanacions específiques
3. Identificació positiva dels pacients:
Quan es fa? Com? Qui?
4. Ús del procediment d'identificació en circumstàncies especials o de risc per a la seguretat del pacient.

Identificació inequívoca de pacients

Objectiu

- Ajudar a la normalització de l'ús i a la millora del procediment d'identificació de pacients en els centres hospitalaris de Catalunya.
- El protocol hauria d'establir l'**abast d'aquest procediment**, de manera que quedin coberts tots els pacients que siguin atesos en el centre, no només els ingressats, sinó també els d'urgències, cirurgia major ambulatoria (CMA), hospitalització de dia (teràpies oncològiques), probes complementaries, etc...

Recomanacions generals (1)

- **Tots els pacients han de ser identificats adequadament** en el primer contacte amb el centre hospitalari mitjançant un sistema d'identificació que hauran de portar en tot moment durant la seva estada en el centre.
- Previ a la col·locació de la polsera **s'informarà al pacient i familiars** sobre la importància de la mateixa en la millora de la seva seguretat, així com d'avisar al personal d'infermeria si la polsera es deteriora o cau, per tal de reemplaçar-la immediatament.

Recomanacions generals (2)

- El protocol hauria d'establir també el **moment de la col·locació del sistema d'identificació**, per exemple si es realitza en el departament d'admissions, a les plantes, o als quiròfans de cirurgia major ambulatoria (CMA).
- El personal del centre hospitalari ha de **verificar la identitat del pacient abans de proporcionar-li qualsevol servei**, realitzar un procediment mèdic o quirúrgic i/o transferir-lo a un altre servei.

Recomanacions generals (3)

- El protocol hauria d'establir **qui és el responsable** d'assegurar que aquest procediment es dugui a terme correctament en cada una de les àrees o serveis, així com **quines són les accions o tasques específiques** associades.
- Qualsevol membre del personal que s'adoni que un pacient no va adequadament identificat ha d'assumir la responsabilitat per tal que el pacient sigui identificat de forma immediata.

Recomanacions específiques (1)

- S'utilitzarà un **sistema d'identificació en forma de polsera** que contingui *com a mínim* les següents variables d'identificació:
 - nom i cognoms complets del pacient
 - sexe
 - data de naixement
 - número d'història clínica.

Recomanacions específiques (2)

- La polsera d'identificació **es col·locarà en el canell.**
- Per evitar que se la tregui:
 - Es col·locarà en el costat dominant del pacient (si es coneix).
 - En el cas de que no fos apropiat col·locar la polsera d'identificació en el canell, es pot col·locar en el turmell, per exemple en els pacients de cirurgia o en les persones grans.
 - Si no es pogués posar en cap de les extremitats, s'hauria de trobar un lloc alternatiu que sigui adequat.
- En el protocol també s'especificarà **quan retirar la polsera d'identificació.**

Recomanacions específiques (3)

- Es recomana l'ús de **polseres d'identificació resistents a l'aigua**, de forma que la informació no pugui esborrar-se.
 - Per aquest motiu, es recomana l'ús de etiquetes adhesives amb la identificació del pacient que siguin també resistents al aigua.
- En el cas que la informació continguda a la polsera s'esborrés i resultés il·legible, s'ha de canviar la polsera per una de nova.

Recomanacions específiques (4)

- Si un pacient refusa portar la polsera d'identificació o se la treu, se l'informarà del risc potencial que suposa el fet de no portar-la i es documentarà aquesta situació en l'historia clínica del pacient.
- Tots els professionals de la salut han d'instruir i **explicar als pacients i als seus familiars** la importància de no retirar en cap moment la polsera d'identificació.

Quan es fa la identificació positiva?

- S'anomena *identificació positiva* al procés de **verificar** la identitat del pacient.
- No es proporcionarà cap servei al pacient, ni es realitzarà cap procediment fins que no s'hagi completat el procés d'identificació.
 - Les situacions d'urgència, en les que un retard posés en perill la seguretat del pacient, serien l'**excepció**.

Comprovació: identitat del pacient

1. Administrar qualsevol medicació.
2. Obtenir mostres de sang o d'altres fluids corporals.
3. Realitzar transfusions de sang o hemoderivats.
4. Realitzar qualsevol intervenció quirúrgica o procediment invasiu (inclosa col·locació via ev).
5. Realitzar probes radiològiques o altres tipus de procediment diagnòstics per imatge.
6. Confirmar l'èxitus.
7. Transferir o traslladar al pacient a un altre servei.
8. Assignar la identificació de la mare al nadó.

Identificació inequívoca de pacients

Procediment de verificació de la identitat del pacient

La identificació positiva o verificació de la identitat del pacient consta de dos passos.

Resulta necessari que es compleixin aquests dos passos per poder dur-la a terme correctament.

Identificació inequívoca de pacients

Pas 1

Verificació d'almenys els següents identificadors:

- Nom i cognoms
- Data de naixement i/o número d'història clínica

Pas 2

Aquesta
informació
s'ha de:

- Comparar la coincidència de dades entre la història clínica i braçalel identificatiu.
- Corroborar les dades amb el pacient o familiar en els moments de verificació, facilitant que el pacient verbalitzi el nom i cognoms i data de naixement en els casos que sigui possible (NPSG.01.01.01 FAQ).

Què significa pacient correctament identificat?

- Portador d'un braçalet identificatiu validat pel centre que contingui almenys 2 identificadors consensuats per a la confirmació de la seva identitat per part dels professionals en els moments que sigui necessari (NPSA 2007).

IMPORTANT!

- El fet que el pacient porti la polsera d'identificació **NO ÉS SUFICIENT**, és necessari que el personal del centre hospitalari apliqui el protocol de verificació de la identitat del pacient.

Qui ho fa?

- Ha de quedar establert en el protocol qui es fa **responsable de verificar la identitat del pacient** en cadascuna de les situacions.
- La persona del centre que per primera vegada entra en contacte amb un pacient ha d'assumir la responsabilitat de verificar la seva identitat abans de posar en marxa qualsevol procediment.

Ús del procediment en determinades circumstàncies o situacions de risc per a la seguretat del pacient

- L'ús del procediment d'identificació de pacients mereix especial atenció en determinades circumstàncies o situacions considerades de major risc per a la seguretat del pacient.
- Es considera molt important que el protocol faci referència a cadascuna d'aquestes situacions, dins del marc específic d'actuació de cada centre.

Identificació inequívoca de pacients

examples:

- Maternitat i neonatologia.
- Urgències.
- Cirurgia i CMA.
- Èxitus .
- Tractaments amb fàrmacs de risc(p.ex: antiagregants plaquetaris)
- Transfusions o procediments invasius específics.
- Pacients d'urgències als que se'ls realitzen proves en altres serveis.
- Pacients amb trastorns mentals.
- Pacients en coma, semiconscients o desorientats .
- Pacients amb al·lèrgies conegudes.

Identificació inequívoca de pacients

1. Pacients de cirurgia en cas que l'anestesista requereixi la retirada de la polsera d'identificació per posar una via.
2. Pacients de UCI amb diversos catèters als braços i edemes a canells i turmells o amb apòsits que fan difícil utilitzar aquestes ubicacions per les polseres.

Reposició de la polsera

1. Trencament
2. Deteriorament i/o dades il·legibles
3. Dades equivocades
4. Per necessitat assistencial: impediment de realitzar procediments, etc.
5. El pacient ve de quiròfan sense polsera
6. El pacient se l'ha treu, pèrdua,...
7. Pacients que no s'han pogut identificar a urgències.

Identificació inequívoca de pacients

SEGONA PART

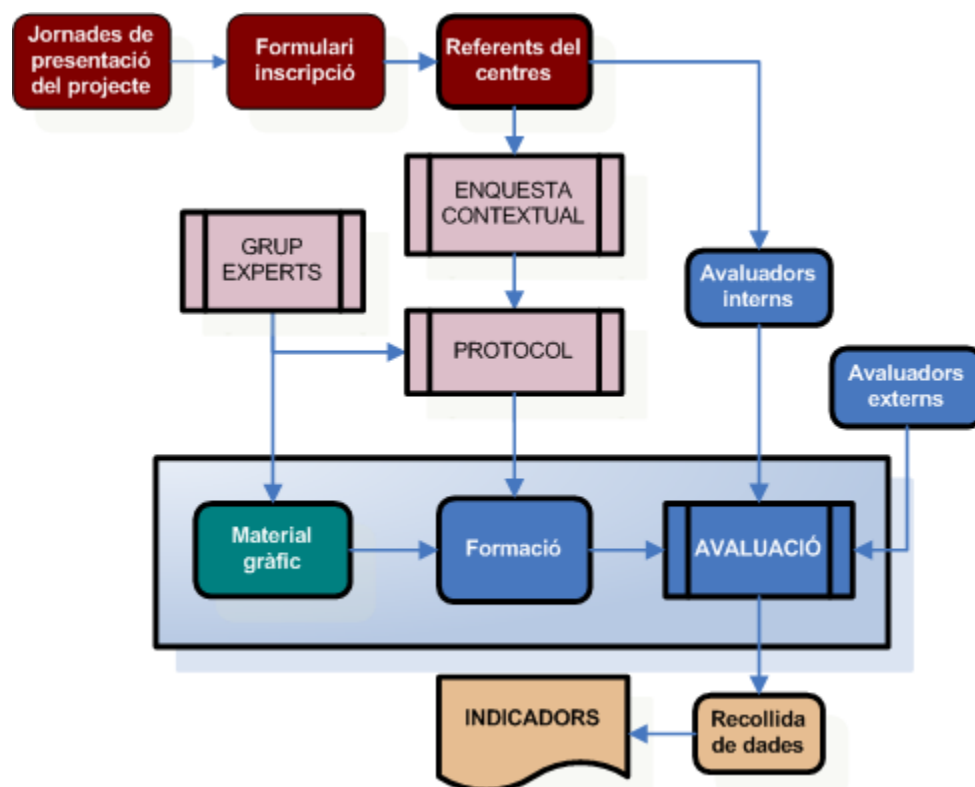
Fases:

A. Prèvia

B. Protocol

C. IMPLANTACIÓ

D. Indicadors

Identificació inequívoca de pacients

C. Fase d'implementació

1. Material gràfic (recordatoris)
2. Formació als professionals

1. Material gràfic de difusió

- Els pòsters en el lloc de treball son útils per recordar als professionals la importància de la identificació inequívoca de pacients i les indicacions per dur-la a terme.
- També son un mitjà per informar als pacients i acompanyants de l'estàndard de qualitat que utilitza l'hospital en relació als sistemes d'identificació.

Identificació inequívoca de pacients

A CÉSAR LO QUE ES DE CÉSAR.

...y a Juan lo que es de Juan,
a Elena lo que es de Elena,
a Luisa lo que es de Luisa...

Pòster Exemples d'altres campanyes

TÚ ERES ÚNIC@.

Identificació inequívoca de pacients

Distribució del material gràfic

- Dos opciones:
 - Recanvi de pòsters periòdic
 - Simultaniejar el material en diferents àrees.

Identificació inequívoca de pacients

2. Formació

2.1. Formació presencial

- La formació és un element clau de l'estratègia per promoure l'ús de sistemes identificatius.
- Dirigida a tots els professionals assistencials
- Presentació power point per realitzar formació als hospitals
- Es portarà un registre del nombre de sessions i assistents.

2.2. Formació a distància

- Web de seguretat.
- Inscripció/ registre:
 - Oberta a tots els professionals
 - Termini fins desembre 09
- Mateixos continguts
- Prova d'aprofitament i acreditació.

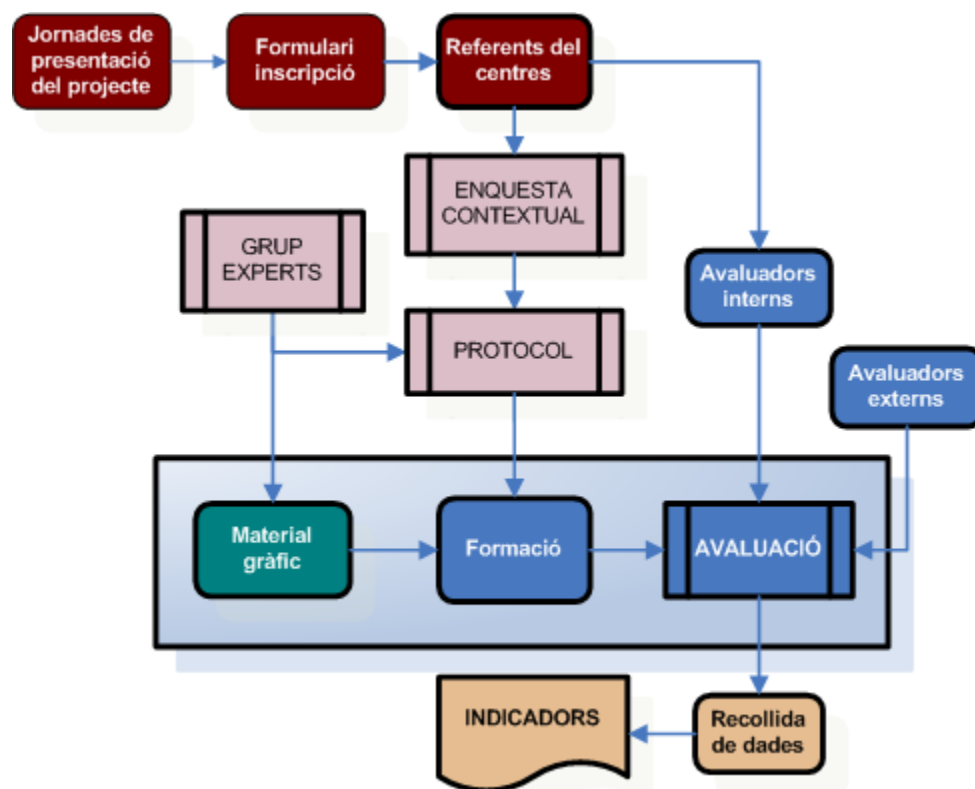

Identificació inequívoca de pacients

SEGONA PART

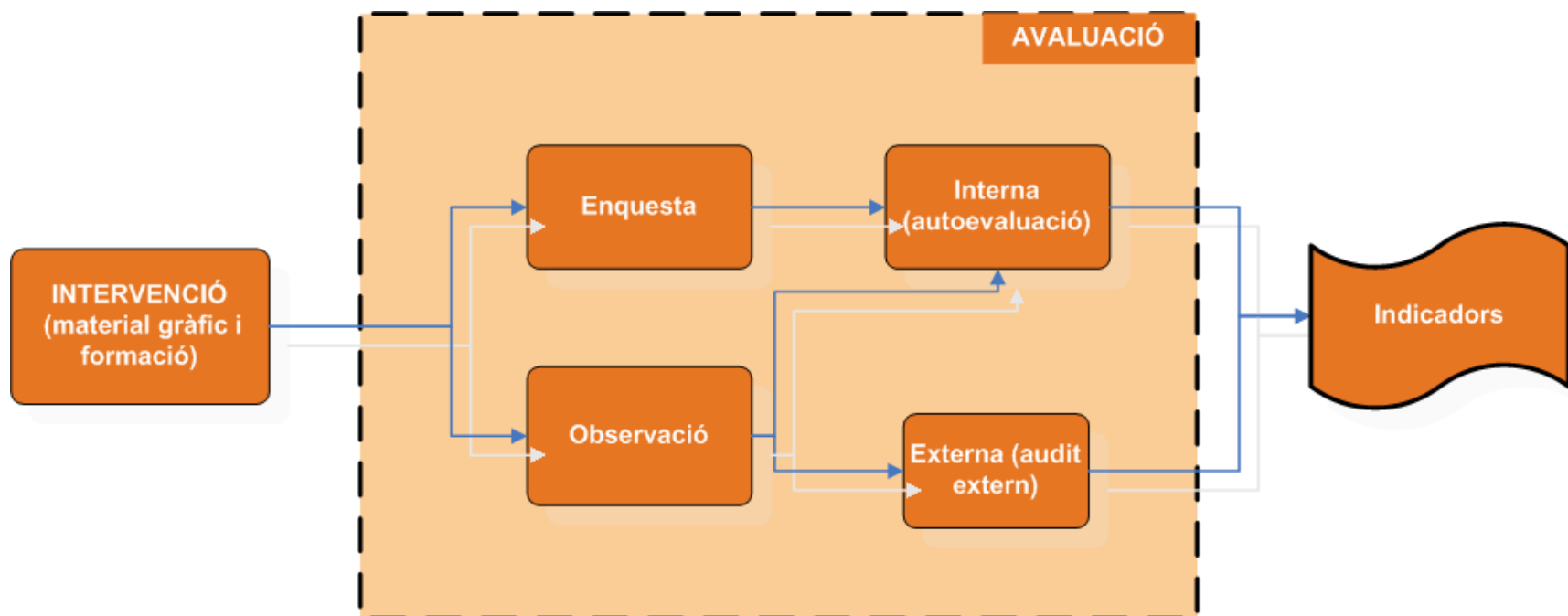
Fases:

- A. Prèvia
- B. Protocol
- C. Implantació
- D. INDICADORS**

Identificació inequívoca de pacients

Metodologia d'avaluació

Identificació inequívoca de pacients

Avaluació (1): Indicadors

Procés:

- Disponibilitat de polseres identificatives.
- Número i percentatge de pacients que porten la polsera d'identificació
- Exactitud i fiabilitat de les dades d'identificació inclosos en la polsera

Resultat:

- Adherència al protocol.
- Professionals que han rebut formació.

Indicadors: compliment

- Objectiu doble:
 - Avaluació del impacte
 - Feedback
- Estratègia d'observació.
 - Talls transversals: cobertura
 - Talls mensuals (+feed-back): acompliment
 - Unitats d'observació: UCIES, RX, Onco, etc.

Identificació inequívoca de pacients

Validesa del mètode d'observació:

Consistència:

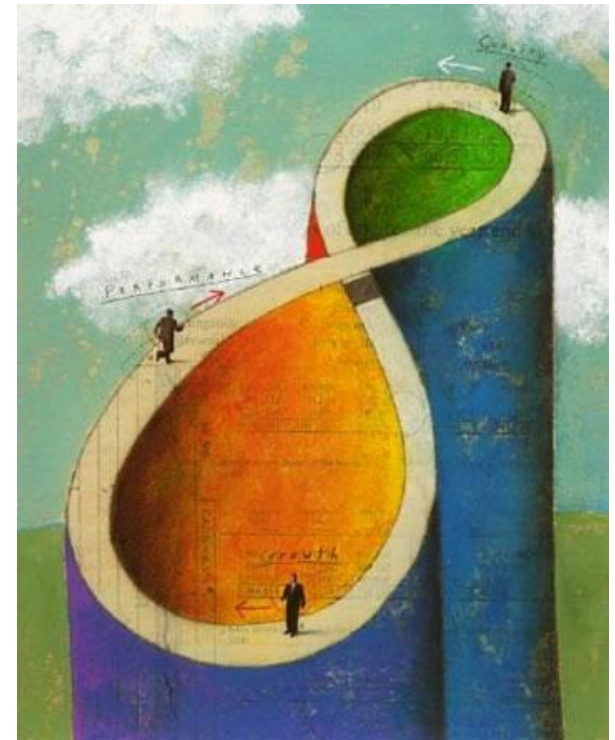
- La mateixa per a les diferents vegades
- La mateixa per a diferents àrees (unitats/ serveis)
- Consistència de criteri entre diferents avaluadors

Definicions clares:

- Oportunitat de verificació
- compliment/no compliment.

Metodologia d'observació

1. Presentar-se als professionals als qui es vagi ha observar i explicar el motiu.
2. Triar un lloc adequat per observar sense interferir en les activitats assistencials.
3. Es pot donar **retroalimentació** després de la sessió (recomanable).

Identificació inequívoca de pacients

Full de recollida de dades

Servei/ Unitat:	Estament professional:	Polsera (cobertura):	Oportunitat:	Compliment:
Mèdic	infermera,	present	Realització de cura/ tractament	Pregunta pacient
Quirúrgic	auxiliar,	dades correctes	Administració de medicació (oral / im/ ev)	Llegeix polsera
UCIES	metge,		Realització de prova dx	Hc
Diagnòstic	altres.		Altres	
Altres				